

Światowa Konferencja Klimatyczna na Bali

Na egzotycznej wyspie Bali (Indonezja) 3-15 grudnia 2007 r. miała miejsce światowa Konferencja Narodów Zjednoczonych ds. Zmian Klimatu. Najważniejszym jej celem było uruchomienie mechanizmów negocjacji, które w najbliższych latach doprowadzą do nowego traktatu, mającego zastąpić wygasający w 2012 r. Protokół z Kioto.

Organizatorem tej Konferencji, podobnie jak dwunastu poprzednich, była agenda ONZ pod nazwą Ramowa Konwencja ds. Zmian Klimatu (UNFCCC).

W obradach uczestniczyło 3264 przedstawicieli reprezentujących 176 państw, które ratyfikowały Protokół z Kioto, oraz kilkanaście innych. Jednym z ostatnich państw była Australia — akt ratyfikacji podpisano 3 grudnia 2007 r. Oficjalni przedstawiciele państw, które w ubiegłych latach przyjęły na siebie zobowiązania wynikające z Protokołu, mają prawo głosowania nad postanowieniami istotnymi dla dalszej polityki klimatycznej. Postanowienia te są podejmowane na zgromadzeniach COP, czyli uprawnionych do głosowania (COP — Conference of the Parties).

Wola większości

Większość uczestników COP na Bali zamierzała wprowadzić postanowienie o konieczności ograniczenia emisji do 2020 r. o 25 do 40% (w stosunku do 1990 r.) w krajach rozwiniętych. Byłoby to ograniczenie znacznie ostrzejsze od tego, które wynika z Protokołu z Kioto: wynosi ono zaledwie od 5% do 8% w stosunku do emisji w 1990 r. Obecnie jest już całkowicie oczywiste, że tak słabe ograniczenie emisji nie zapobiegnie ociepleniu w niebezpiecznym stopniu. Mimo iż pog-

ład był niemal powszechnie podzielany przez uczestników Konferencji, zapis tej treści nie znalazł się w końcowym dokumencie na skutek oporów ze strony USA, które potraktowały go jako przedczesny w stosunku do przyszłych negocjacji, które mają doprowadzić do nowego traktatu, obowiązującego od 2013 r. (po wygaśnięciu protokołu z Kioto).

Ponadto w Konferencji na Bali uczestniczyło ponad 6000 osób, którym przysługiwał status obserwatora — mogły one uczestniczyć we wszystkich spotkaniach, jednak bez prawa udziału w głosowaniach COP. Ta grupa uczestników wywodziła się zarówno z organizacji międzyrządowych (IPCC, OECD, IEA), jak i pozarządowych. Te ostatnie to m.in. instytucje naukowe, parlamentarzyści, stowarzyszenia ochrony przyrody, przedstawiciele biznesu i przemysłu oraz związki zawodowe.

Liczne grono reprezentantów miało także 14 krajów zlokalizowanych na wyspach południowego Pacyfiku. Kraje te żywią uzasadnione obawy, iż większość wysp ulegnie całkowitemu zatopieniu na skutek wzrostu poziomu wód oceanu, jeśli nie nastąpi radykalne obniżenie emisji gazów cieplarnianych. Gwałtowniejsze niż w przeszłości fale oceanicznych przyprawów, a w szczególności huragany, już spowodowały w tych krajach dotkliwe zniszczenia (czasowe zatopienia, erozja gleby, zniszczenia domów i upraw).

Były też liczne spotkania

Oprócz obrad COP, zorganizowano ponad sto spotkań (Side Events, Workshops), w których aktywny udział brali obserwatorzy (często jako organizatorzy tych imprez) w następujących grupach tematycz-

nych: Inwestycje i formy pomocy finansowej dla najuboższych i najbardziej zagrożonych krajów; Technologie produkcji czystej energii (energia słoneczna; energia morskich pływów; energia wiatrów, hydroenergia, biopaliwa) i ich transfer do krajów rozwijających się; Zapobieganie wyrębom lasów.

Przedmiotem jednego ze spotkań, było wystąpienie tegorocznych laureatów Pokojowej Nagrody Nobla — byłego wiceprezidenta USA, Alla Gore'a, oraz przewodniczącego IPCC, Rajendra Pachauri. Obaj wyrażali opinię, iż niezbędne są natychmiastowe działania w celu zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.

Sala obrad

Polska na Bali

Polska zorganizowała spotkanie tematyczne towarzyszące konferencji nt. polityki ekologicznej, w tym ochrony klimatu, wypełniania przez Polskę zobowiązań wynikających z Protokołu z Kioto a także leśnictwa. Przedstawiła własne doświadczenia w realizacji polityki środowiska i klimatu, a w tym skutecznego systemu finansowania inwestycji na rzecz środowiska.

Jedno ze stoisk dotyczyło Poznania — organizatora 14. Konferencji Stron Ramowej Konwencji NZ w sprawie Zmian Klimatu połączonej z 4. sesją Spotkania Stron Protokołu z Kioto. Na stoisku można było otrzymać katalog informujący miejsca Konferencji Stron w Poznaniu oraz inne materiały konferencyjne.

red.

Po raz pierwszy w historii wszystkich dotychczasowych międzynarodowych konferencji klimatycznych na Bali doszło do spotkania ministrów finansów (lub ich przedstawicieli), reprezentujących 37 najbogatszych państw. Najważniejszym zagadnieniem stanowiącym przedmiot ich obrad były sposoby inwestowania w czyste technologie produkcji energii na terenie państw rozwijających się, w celu umożliwienia im rozwoju gospodarczego, ale z pominięciem etapu użytkowania energii z paliw kopalnych. Innymi słowy, konieczne okazało się rozdzielenie procesu wzrostu gospodarczego od wzrostu zużycia energii z paliw kopalnych. Zagadnienie o pierwszorzędym znaczeniu nie tylko dla krajów rozwijających się, ale również dla wszystkich pozostałych państw.

Dyskutowano ponadto nad formami pomocy dla najbardziej zagrożonych państw wyspiarskich. Padła również wstępna ocena kosztów, które należałoby ponieść w tym regionie — 200 miliardów dol. rocznie.

Odrębne trzydniowe spotkanie mieli ponadto ministrowie ochrony środowiska. Tu również oceniano koszty zapobiegania nadmiernemu ociepleniu klimatu w odniesieniu do całego globu. Koszty te są trudne do wyobrażenia, lecz z drugiej strony stanowiłyby one zaledwie 0,12% rocznego światowego dochodu PKB. Warto także wziąć pod uwagę dane Sztokholmskiego Międzynarodowego Instytutu Badań nad Pokojem (SIPRI), wg którego np. w 2006 r. światowe wydatki poniesione na zbrojenia wyniosły 1 204 000 000 000 dol. (czyli ponad bilion). A zatem pieniądze są, trzeba je tylko skierować na inny tor. Jeśli tak się nie stanie i finanse nie zostaną uruchomione na ochronę klimatu, to i tak w podobnej skali zostaną później poniesione na walkę ze skutkami powodzi, suszy, wzrostu poziomu wód oceanów oraz huraganów. Wystarczy tu wspomnieć choćby tylko o stratach spowodowanych przez huragan Katrina w USA w 2005 r. — firmy ubezpieczeniowe wyceniły je na ponad 100 miliardów dol.

Kwestią kluczową dla przyszłości są — wspomniane już wyżej — nowe, czyste technologie otrzymywania energii. Która z nich jest najbardziej racjonalna? Działająca od wielu lat Międzynarodowa Unia Ochrony Natury (Intern. Union for Conservation — IUCN), zrzeszająca ponad 900 organizacji rządowych i pozarządowych oraz 10 000 naukowców z 181 państw, przeprowadziła ostatnio wśród specjalistów ankietę na ten temat. Wyniki przedstawiono na Bali. Największa ilość ankietowanych (74%) opowiedziała się

za energią słoneczną oraz za energią wiatrów (62%). Najmniej pozytywnych opinii (21%) zyskała produkcja biopaliw z produktów rolnych oraz niewiele więcej (29%) — energia jądrowa produkowana za pomocą obecnie dostępnych technologii. Wyższą ilość głosów (36%) otrzymała produkcja energii z węgla, sprzężona z wydzielaniem i depozycją dwutlenku węgla.

Wymagana jednogłośnie

Konferencja nie zakończyła się w przewidywanym terminie, tzn. w piątek 14 grudnia. Jej zakończenie miało dramatyczny przebieg. Postanowienia COP muszą być podejmowane jednogłośnie przez wszystkich uczestników. Brak tej zgody ze strony USA, a także ze strony Indii i kilku innych państw rozwijających się (te ostatnie oponowały przeciw uczestniczeniu w przyszłym ograniczeniu emisji), spowodował, że obrady w gronie nieprzekonanych i przekonywających trwały przez całą noc 14/15 grudnia i wreszcie zakończyły się w sobotę popołudniu, zwięzłone jednogłośnie co do zakresu i terminów przyszłych negocjacji dotyczących traktatu — sukcesora Protokołu z Kioto. A zatem najważniejszy cel Konferencji na Bali (tzw. Bali Roadmap) został osiągnięty. Niestety, nie zdołano wprowadzić zapisu o wcześniejszym ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych.

Konferencja zakończyła się następującymi ustaleniami:

- Określono zakres i terminy następujących czterech spotkań negocjacyjnych w 2008 r.

Pierwsze z nich ma mieć miejsce w marcu lub lutym 2008 r. Negocjacje w sprawie nowego traktatu zaplanowano na lata 2008-2009. Na procedury ratyfikacyjne, polegające na wyrażeniu zgody na nowy

Wystąpienie prof. Macieja Nowickiego, ministra środowiska

traktat przez parlamenty poszczególnych państw lub inne upoważnione ciała, przeznaczono dalsze dwa lata.

- Utworzono fundusz pomocy (Adaptation Fund) dla krajów najbardziej zagrożonych, umożliwiając im adaptację do zmian klimatu. Kilka przykładów takich działań adaptacyjnych to: budowa wałów chroniących wybrzeża krajów wyspiarskich, system finansowych ubezpieczeń, wprowadzanie w rolnictwie upraw bardziej odpornych na susze, skuteczny system prognozowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i ostrzegania o nich ludności.

Polska wystąpiła z propozycją goszczenia w Poznaniu następnej Konferencji, która ma się odbyć w dniach 1-12 grudnia 2008 r. Ostateczna decyzja w tej sprawie ma zapaść do 15 lutego 2008 r., po dwustronnych rozmowach pomiędzy UNFCCC a rządem Polski.

prof. dr hab. Anna Marzec

Śródtytuły od redakcji

Obrady sledzono na telebimach.